

19.5.2023

TEM/TTM
Nico Steiner

Sunnuntai- ja ylityötulojen merkitys eri toimialojen palkanmuodostuksessa

Hallitusneuvotteluiden työlaainsäädäntöjaoston pyynnöstä toimitamme tietoa sunnuntai- ja ylityötulojen merkityksestä eri toimialojen palkanmuodostuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole valmista omaa tilastollista aineistoa sunnuntai- ja ylityökorvausten merkityksestä eri toimialoilla. Tästä syystä pyysimme tietoja tilastokeskukselta, joka kokosi vuoden 2022 tulorekisteriaineistosta lasketut tiedot sunnuntai- ja ylityölisistä toimialaluokituksen 2-numerotasolla (ks. liite).¹

Tämän rekisteriaineiston perusteella sunnuntaikorvauksia maksettiin suhteessa palkkasummaan eniten seuraavilla toimialoilla (top 15):

Sosiaalihuollon laitospalvelut	6,20 %
Metallimalmien louhinta	5,49 %
Kaivostoimintaa palveleva toiminta	4,80 %
Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	4,54 %
Metallien jalostus	4,19 %
Ravitsemistoiminta	4,16 %
Eläinlääkintäpalvelut	4,07 %
Majoitus	3,83 %
Sosiaalihuollon avopalvelut	3,38 %
Terveyspalvelut	3,26 %
Ilmaliikenne	2,81 %
Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	2,70 %
Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	2,24 %
Työllistämistoiminta	2,17 %
Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	2,05 %

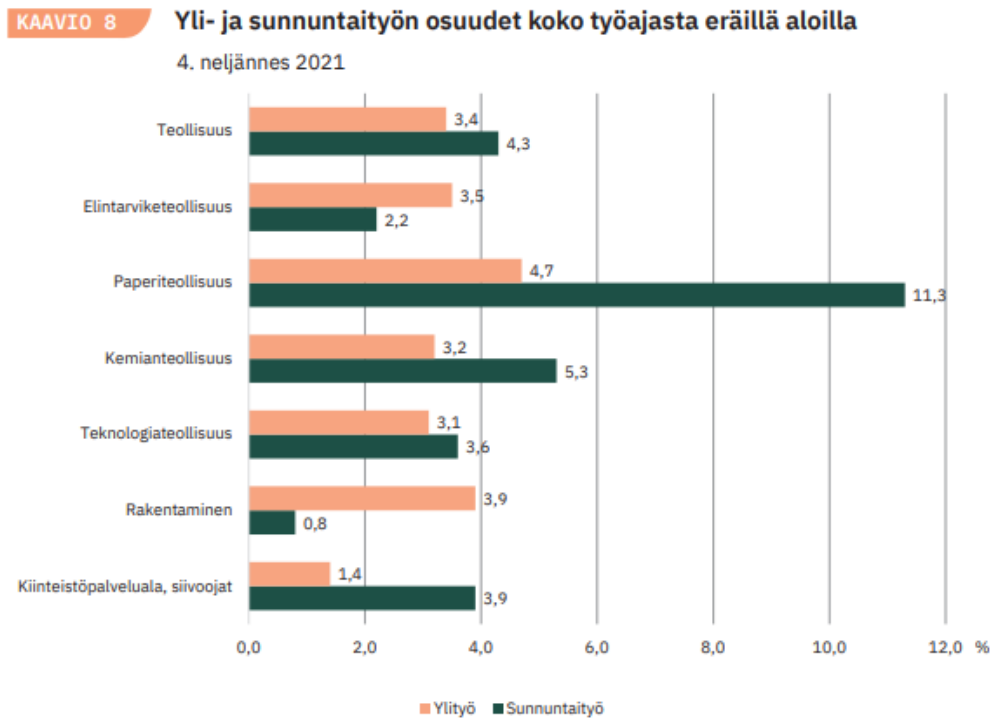
Ylityökorvauksia maksettiin suhteessa palkkasummaan eniten seuraavilla toimialoilla (top 15):

Ilmaliikenne	5,26 %
Koksin ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus	4,52 %
Maa- ja vesirakentaminen	3,43 %
Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	3,42 %
Metallimalmien louhinta	3,36 %
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	3,29 %
Veden otto, puhdistus ja jakelu	3,08 %
Vesiliikenne	2,93 %
Metallien jalostus	2,92 %
Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	2,27 %
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	2,18 %
Viemäri- ja jätevesihuolto	2,04 %
Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	2,00 %
Terveyspalvelut	2,00 %
Posti- ja kuriiritoiminta	1,99 %

¹ Ylityölisät ilmoitetaan tulorekisteriin yleensä niin, että tuntipalkkaisilla palkansaajilla lisissä on mukana vain korotusosat, mutta kuukausipalkkaisilla palkansaajilla ylityökorvauksissa on ylityöltä maksettu palkka kokonaisuudessaan.

Muuta tietoa:

Elinkeinoelämän keskusliitto tuottaa palkkatilastoja edunvalvonnallisiin tarkoituksiin ja osaksi Suomen virallista tilastoa. Alla on EK:n tuntipalkkatilastoon (4/2021) sisältyvä kaavakuva yli- ja sunnuntaityön osuuksista koko työajasta eräillä aloilla. Tuntipalkkatilastoon kuuluvat ainoastaan teollisuuden ja rakentamisen työntekijät sekä eräiden kuljetus- ja palvelualojen työntekijät. Kaavio ei kuvaa yli- ja sunnuntaityön korvausten osuutta kokonaispalkasta, vaan yli- ja sunnuntaityön osuutta koko työajasta.²

Kunta- ja hyvinvointialue työnantajat ovat tuottaneet tietoa kokonaisansioiden rakenteesta³. Alla olevassa taulukossa esitetään muun muassa lisä- ja ylityökorvausten osuus kokonaisansioista

	Tehtäväkohtainen palkka	Palveluajkaan sidottu lisä	Henkilökohtainen lisä	Muut säännöllisen työajan lisät	Lisä- ja ylityökorvaukset
SOTE-sopimus	80,3 %	4,7 %	1,2 %	10,7 %	3,1 %
KVTES	90,3 %	5,4 %	1,7 %	2,1 %	0,5 %
Opetusala	81,7 %	9,4 %	1,2 %	6,2 %	1,6 %
Tekniset	80,4 %	6,2 %	4,7 %	5,3 %	3,3 %
Lääkärit	65,4 %	3,7 %	2,7 %	6,3 %	21,9 %

² Tilasto löytyy EK:n internet-sivuilta osoitteesta: <https://ek.fi/wp-content/uploads/2022/11/Tuntipalkkatilasto-4.-neljannes-2021.pdf>. Tuntipalkkatilaston otos sisältää lähtökohtaisesti kaikki sellaiset EK:n jäsenyritykset teollisuudessa, rakentamisessa ja eräillä kuljetus- ja palvelualoilla, joilla on työntekijäasemassa olevia tuntipalkkaisia työntekijöitä. Useimmilla aloilla tiedusteluun vastaaminen on pienimmille yrityksille vapaaehtoista.

³ <https://www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/palkkatilastot/rakenne>.

Lopuksi:

Sunnuntai- ja ylityökorvaukset ovat tyypillisiä luonnollisesti aloilla, joilla palvelu- tai tuotantotoimintaa harjoitetaan pääosan vuorokaudesta ja/tai viikosta.

Edellä kuvatut tilastot kuvaavat sunnuntai- ja ylityökorvausten osuutta koko palkkasummasta keskimäärin. On mahdollista, että sunnuntai- ja ylityökorvausten osuus voi olla toimialan sisällä yksittäisillä ammattiryhmillä tai työntekijäryhmillä olennaisesti suurempikin. Esimerkiksi lääkäreillä lisä- ja ylityökorvaukset muodostavat liki 22 prosenttia palkkasummasta. Vastaavia ammattiryhmiä voi olla muitakin.

Useilla toimialoilla sunnuntai- ja ylityökorvauksista on sovittu työehtosopimuksilla. Tämä merkitsee sitä, että lainsäädäntöön tehtävät muutokset sunnuntai- ja ylityökorvausten määrään eivät ainakaan suoraan vaikuttaisi ao. toimialojen tilanteeseen, jolleivät TES-osapuolet muuta sopimustaan lakia vastaavasti.

Jos työehtosopimuksessa ei ole määräyksiä sunnuntai- tai ylityökorvausten määrästä, ne maksetaan työaikalain mukaisesti. Sunnuntaityöstä on maksettava 100 prosentilla korotettu palkka. Vuorokautisesta ylityöstä on maksettava kahdelta ensimmäiseltä työtunnilta 50 prosentilla ja niitä seuraavilta tunneilta 100 prosentilla korotettu palkka. Viikoittaisesta ylityöstä on maksettava 50 prosentilla korotettu palkka.